

Förste emigranten var alingsåsare..?

VAR DEN förste västgöten som emigrerade till Amerika en alingsåsbo?

Nils Rylander hette han i så fall. Han landsteg i New York 1829 med ett pass där hans bostadsort uppgavs varit Alingsås.

Uppgiften lämnade Kjerstin Olofsson på Alingsås släktforskarförenings möte i torsdags kväll, vilket ägnades åt emigrationen. Kjerstin och Nils-Olof Olofsson har ägnat detta viktiga inslag i den svenska historien ett ingående studium. De berättade att var tionde svensk som reste till landet i väster var västgöte. Inte mindre än 120.000 personer lämnade landskapet för att söka sin lycka på andra sidan Atlanten. Av dem kom 5.000 från Kullings härad. Utflyttningen vållade kraftig befolkningsminskning i de flesta av häradets 25 församlingar. Inte minst i de små. Brevan gick till en början tätt mellan nybyggarna i Amerika och de hemmavarande. Oftast handlade de om hur bra brevskrivarna fått det i det nya landet men det förekom även berättelser om vedomöror. Som i det exempel Olofsson läste upp där överfartens gräsligheter målades i starka färger.

För en fattig bonde eller dräng, van att slita hårt på stenig och snålt tilltagen åkerjord därhemma kändes det underbart att få sätta plogen i den djupa myllan i Minnesota,

där varken sten eller trädrötter hindrade åkerbruket. På 1920-talet brukade 60.000 emigranter eller deras barn en åkerareal som motsvarade två tredjedelar av den vid samma tid uppodlade svenska åkermarken. De nya amerikanerna höll länge fast vid det svenska språket, vilket gynnade utgivande av svensk-språkiga tidningar. Den första, kallad Hemlandet, kom redan på 1850-talet. Störst av de tusentals periodiska blad som utgavs blev Svenska Tribunen. Många av tidningarna var knutna till de svenska församlingar som bildades. Församlingar vars kyrkböcker är en av de allra främsta källorna för den som söker efter amerikaslakten. Detta tack vare dalslänningen Setterdals ihärdiga möda att spåra upp dessa och mikrofilma dem på uppdrag av Emigrantinstitutet i Växjö. Nils-Olof Olofsson har haft ansvaret för att hittills 40.000 av emigranterna från Älvsborgs län har registrerats och finns dokumenterade församlingsvis i pärmar på länsbibliotek i Borås. Pärmarna över dem som reste från Kullings härad fanns tillgängliga för kvällens mötesdeltagande. Medlemmar i Alingsås släktforskarförening har kontrollerat och kompletterat de uppgifter som tagits fram om emigranterna från Alingsås stads- och landsförsamlingar.

AT 93117 - JH